

Houvast op slappe veengrond

Onderwaterdrainage biedt kans voor behoud boer en bodem

De helft van de veenbodems in het Groene Hart is kwetsbaar tot zeer kwetsbaar. 15 procent is alleen met permanente vernatting te behouden, blijkt uit een omvangrijk onderzoek genaamd *Waarheen met het Veen*. Maar er zijn lichtpuntjes. Met uitgekiend waterbeheer is veel te redden. Onderwaterdrainage biedt mogelijkheden. Die wordt nu in de praktijk getest.

EEN centimeter per jaar. Met die snelheid gaat de bodem gemiddeld omlaag in de veengebieden in het Groene Hart. Dat lijkt langzaam. Wie in het gebied woont, merkt het amper. Alles went immers. Toch zijn de gevolgen duidelijk zichtbaar. Sluisjes die boven water staan omdat het omliggende land is gezakt; sloten die hoog boven de polder stromen, alsof het aquaducten zijn; funderingen van gebouwen die boven de grond uitsteken.

Het is een bekend verhaal en talloze rapporten zijn erover verschenen. Nieuw in deze reeks is het onderzoeksproject *Waarheen met het Veen*, waaraan zo'n beetje elke denkbare partij heeft meegewerkt. De resultaten van het onderzoek zijn nu eens niet in een lijvig en onleesbaar rapport weergegeven, maar in een mooi vormgegeven en goed leesbaar boek, met dezelfde titel.

Belangrijkste conclusie: 15 procent van de veenweiden in het Groene Hart is 'zeer kwetsbaar', 35 procent 'kwetsbaar'. Waterpeil is het meest logische instrument om het probleem van de bodemdaling aan te pakken.

Alternatief voor peilverhoging
Natuurlijkhebbers roepen meestal meteen 'peilverhoging' als het gaat om bestrijding van de bodemdaling. Maar dat betekent al snel het einde van de landbouw. Afgelopen jaren is een interessant alternatief

FOTO: KAREL VAN HOUWELINGEN/MELKVEEPROEFBEDRIJF ZEGVELD (WUR)

Aanleg van onderwaterdrains op het pilotbedrijf van familie Van Eck in Vinkeveen, begin oktober. De drain ligt 35 cm onder het slootpeil. In de zomer kan water onder het perceel stromen, in de winter hoopt Van Eck op betere afwatering.

ontwikkeld: onderwaterdrainage.

Onderwaterdrains zijn drainagebuizen die in de zomer het water van de sloot onder de percelen brengt. Daardoor staat minder veen droog. Dat voorkomt oxidatie en inklinking. In de winter voeren de buizen water sneller af. Dat verbetert de draagkracht van de bodem. De bodemdaling gaat de helft langzamer, blijkt uit onderzoek.

Volgens projectleider Jan van den Akker van Alterra is omgekeerde drainage een aantrekkelijk alternatief voor de onder boeren gehate peilverhoging. „Het heeft een heel hoog potentieel, niet alleen voor de kwetsbare gebieden, maar ook voor

de gronden met een kleidek op het veen. Ook daar kun je de bodemdaling zo afremmen.”

Effecten op waterhuishouding

Op het proefbedrijf in Zegveld is het systeem de afgelopen jaren getest. Nu is een echte praktijkproef in voorbereiding op het bedrijf van familie Van Eck in Vinkeveen. Onder vijf hectare zijn alvast drains gelegd op 35 centimeter onder het waterpeil. Dat peil staat hier weer 35 centimeter onder het maaiveld.

Doel van de proef is niet in de eerste plaats om het effect op de bodemdaling te meten. Dat is eigenlijk wel bewezen, aldus melkveehouder Gijs van Eck. De bedoeling is om de effecten op de waterhuishouding in beeld te krijgen. De aanvoer en afvoer van water gaan sneller, waardoor er eerder behoefte kan zijn aan water van buiten de polder. Dat moet dan via een omweg uit het Amsterdam-Rijnkanaal komen. Dat water is een stuk minder schoon dan het polderwater in Vinkeveen.

Om de hele waterhuishouding goed in beeld te krijgen, krijgt Van Eck daarom naast de drains ook een aantal stuwen, met watermeters.

Die moeten nog geplaatst worden.

Van Eck zit in het diepe veengebied. Onder zijn land zit eerst 6 meter veen, dan een dun zandlaagje en dan weer veen. Pas op 9 meter is er echt vaste grond. De bodem daalt er gemiddeld 6 millimeter per jaar, aldus Van Eck. Dat verschilt wel van jaar tot jaar en van perceel tot perceel, afhankelijk van de hoeveelheid regen en van de precieze soort veen. De drooglegging is nu 35 centimeter. Er ligt een peilbuis van 50 centimeter. De onderwaterdrains liggen op 70 centimeter, ruim daar nog onder dus.

Is onderwaterdrainage echt het ei van Columbus? Volgens Jan van den Akker is het een serieus alternatief voor peilverhoging, waarbij landbouw mogelijk blijft. Ook heeft dit 'een gunstige invloed' op de mineralisatie van stikstof uit het veen, waardoor het milieu beter af is. „Dé oplossing is het niet, want de bodem daalt in lager tempo toch nog door. Maar die kun je alleen echt stoppen met drastische ingrepen, dan moet je er moerasbos van maken, een soort Giethoorn. En dan is het vaarwel cultuurlandschap. Dan is geen landbouw meer mogelijk op die kwetsbare veengronden.”

advertentie

112BHV.nl

Bedrijfshulpverlening via uw pc!

Wanneer het u uitkomt en in uw eigen tempo

-> Schrijf u nu in op www.112BHV.nl

